

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Apollinis Judicium politicum in Monteparnasso Contra Monarchiae sectatores

Boccalini, Traiano

Messinae, 1671

Hispaniæ Monarchia adscendit Parnassum Apollini supplicatum, ut
cauterio sanaretur. A Politicis Medicis dimittitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13233

hil verò æque dolori erat, quam quod ob sinistram adeo vulgi de se opinionem periculum foret, ne in veris quidem sibi in posterum fides haberetur, postquam semel hypocrisis sua & simulati prætextus, quos plerique ferme pro vera religione & devotione coluerant, palam essent detecti.

Hispania Monarchia adscendit Parnasum Apollini supplicatum, ut cauterio sanaretur. A Politicis Medicis dimittitur.

Quamquam Serenissimæ Hispaniarum Monarchiæ, quæ ad hanc aulam, quatuor circiter elapsis mensibus pervenerat, non solum Apollo, verum etiam publicum literatorum collegium introitus extemplo in regium auditorium copiam fecerat, idque præsentibus serenissimis Musis: non tamen ejus introitus, nisi ante biduum demum celebrari potuit, quod spatium quatuor ferme mensium consumtum fuerit in con-

fulen

fulen
tulis
cipie
cipie
alios
virtu
adeo
sum
jore
liter
iri m
rent
ptur
exle
nere
hoc
dem
nis,
mel
pter
ut c
suæ
tam
nius

fulendis poetarum principibus, de titulis cuique conferendis, & vicissim recipiendis, item quomodo alii essent excipiendi, & ipsa excipi deberet, dum alii alios visitant. Interim obstupescabant virtutis cultores, deplorabantque duras adeo conditiones presentis sæculi ob summam vanitatem. Alia adhæc major erat sollicitudo: quippe complures literati principes apertè abnuebant adiri magna ab hac regina, quod suspicarentur, sese contumeliosè ab illa exceptum iri: nimirum quoniam recentes ex Italia literas acceperant, quibus monerentur à benevolis, ut sedulo in omni hoc dispicerent negotio, quandoquidem solemnis esset consuetudo Hispanis, visitatum ire homines magis contumeliæ, quàm honoris ergo: & propterea his extremæ videretur amentia, ut contumeliose habeantur eam domusæ opperiri capite aperto. Et quamvis tam potens monarchia cum stupore uniuscujusq; multo parciores sese præberet

beret in titulis alii conterendis, quam in aureis largiendis scutatis: nihilominus ab istis poetarum principibus, omnibusque hominibus elegantioribus, ad rem magis, quam ad titulorum vanitatem attendentibus, tantum voluptatis percipit, quantum vix sperarat. Verissimum quidem est illud, quod non parum æstimationis suæ tantæ potentæ reginæ in aula amiserit, postquam innotuit, illam, quamvis summopere amicorum indigeret subsidio, usque adeo tamen proclivem esse in abalienandis eorum animis, quibus vel solo sermone & colloquio satisfacere potuisset. Illud quoque multis novum visum est, à magistris ceremoniarum monitam esse, quod ad minutias quasque tantopere attendat, cum odiosum id sit, & proprium barbaro regi, indignum vero tantæ principis. Ad hæc quod alteri reginæ sibi æquali summa cum excandescencia responderit, sese illam omnesque ejus ceremonias mirari, atque ita satis apertum fecerit,

cerit,

cerit, sese ignorare, principem sine gra-
 vitate maiestateque similem esse pavo
 absque cauda. Vix dixerim quanto om-
 nium desiderio princeps ea expectata,
 quamque literatorum omnium oculi in
 illam conversi fuerint. Ex omni impe-
 rio Apollinari ingens factus est concur-
 sus à plerisque nationibus, cominus in-
 tueri gestientibus potentissimam regi-
 nam, quæ felicitate mirabili, spatio bre-
 vissi. no, ex diversis regnis à sese subju-
 gatis tam formidandum omnibus prin-
 cipibus gentibusque imperium compo-
 suisset & stabilivisset, ut nemo sit, qui
 præ metu lorica ferreis hamis conferta
 sese non præcinxerit. Hæc regina nu-
 merosissimo comitata exercitu, prospe-
 ra navigatione, præterito mense insu-
 lam Lesbion appulit. Serenissima vero
 Respublica Genuensium, gratis illi in-
 clytum concedebat portum suum, licet
 familia Doriarum, vetusta prærogati-
 va multum in eo sibi domini adscri-
 bat. Monarchia Hispaniæ, si eam cum
 Gal-

Galliæ, Angliæ, aliisque veteribus Europa monarchiis conferas, ætate quidem minor fuerit: verum enim vero corpore multo quibusvis aliis major adeo ut annorum numerum vastissimam illa regni moles, & amplitudo multum superet: Unde sic rationes vulgo inveniunt; si porro itidem accreverit, quousque corpora humana capere solent incrementum, fore staturæ aliquando adeo gigantæ, ut imperio suo complectatur, quicquid olim in Romanorum erat potestate. Sed ea quæ accidere imperiis solent, liquido arguunt, illam nunquam fore majorem, jamque in teneris annis devenisse eo magnitudinis ut ad majorem deinceps nequeat pertingere. Quod vel inde manifestè apparet, majori quod negotio hoc tempore dimidiatum accreverit digitum, quam olim duas palmas. Hæc potentissimus princeps subfusci est usque adeo coloris, ut inclinet ad illum Maurorum. Et propterea ejus mores superbi magis sunt

sunt
ejus
prop
nunc
prin
certa
illam
quod
ciatu
audi
rum
imp
Præ
illa
niur
rem
pro
sævi
in
& ta
nut
faci
ta e
libe

sunt

sunt quam graves ; ac cunctæ actiones
 ejus sævæ potius quam severæ. Qua-
 propter cum nunquam potuerit, neque
 nunc possit addiscere artem ignoscendi
 principibus usque adeo necessariam ;
 certa est multorum opinio, magnopere
 illam infringere magnitudinem suam,
 quod nihil carius sit, nulloque adeo affi-
 ciatur, quam ut vulgo intelligentissima
 audiat magistra præcidendis odioso-
 rum papaverum capitibus, si quæ in
 imperii sui hortis supereminuerint.
 Præter modum lætatur de se jactari,
 illa in arte superatum esse à se Tarqui-
 nium, primum tanti arcani invento-
 rem. Cum itaque adeo confidens &
 prorupta sit in exercendis rebus tam
 sævis, perplexa est admodum & anxia
 in collocandis beneficiis, quæ rarò
 & tardè ab illa proficisci videas. Ac mi-
 nuta etiam quando confert, tanta id
 facit gravitate & supercilio, ut vix gra-
 ta existant. Cæterum in promissis est
 liberalis adeo, ut nihil quicquam illa
 hu-

humanius excogitari possit. Verum qui
 specillo politico noverit penetrare inti-
 mum cordis, ipsam videbit superbiam,
 avaritiam & crudelitatem, ut & illi, qui
 quam diutissimè cum illa negotiati sunt
 referant, ab nulla alia principe dulcibus
 æque verbis sese fuisse exceptos, factis
 vero amariùs habitos: unde est, quod
 tanquam amica summopere homines
 alliciat, intereaque velut domina im-
 pense illos perterrefaciat. Longiores,
 quam corporis ratio ferat, sunt manus
 ejus, quas extendit ad omnia, unde
 aliquid emolumentum possit percipere;
 citra discrimen amici vel inimici, paren-
 tis vel extranei. Ungues ejus instar ra-
 pacissimæ Harpyiæ: digiti adeo firmi
 & tenaces, ut quodcunque arripuerit
 nunquam eripueris. Oculi ejus lividi,
 quos cum intentissimè in aliquem tor-
 quet, obliquè alterum respectat: quæ
 res multum est periculosa plerisque
 principibus. Nam proximis annis fa-
 cie versus Algeriam obversa, sic ut nul-
 lus

lus

qui
 anti-
 am,
 qui
 unt
 bus
 etis
 od
 nes
 im-
 es,
 nus
 de
 re;
 en-
 ra-
 mi
 erit
 di,
 or-
 uæ
 ue
 fa-
 ul-
 lus

lus præsenferit, aciem in Massiliam di-
 rexerat. Istis oculis summa exerit se
 avaritia. Nam nihil non illis cernit, quod
 non flagrantissimo appetat desiderio:
 unde contemplatores dicunt reginam
 hanc immodica siti rei alienæ disten-
 tam, nunquam habuisse amicos, quos
 non brevi tempore diversis artificiis fe-
 cerit mancipia. Omnia hæc mundo
 planum faciunt, illam magis idoneam
 regendis servis, quàm hominibus libe-
 ris: cum plus à quocunque principe &
 amico quovis servitii sibi exhiberi vo-
 luerit, quam ab ipsis exigat subditis.
 Majestatis suæ usque ad eò est retinens,
 ut non minoris putet, quod ipsa fortu-
 næ it obviam, quam quod se inviserit
 domi suæ. Superat unamquamque Re-
 ginam nostri & præteriti ævi artificio
 pallii, auro intexti suos operiendi præ-
 textus, licet diabolicos. Quantumvis
 quotidie parum honestè videatur age-
 re, nihil tamen æque jactat, ac con-
 scientiam suam; qua Galli toties colore
 simu-

simulatae sanctitatis illusi, suo impendio tandem didicerunt, confestim sese armare, equosque inscendere, postquam corona in manu vident peragi negotia sub mentito religionis & sanctimoniae praetextu erga proximos. Peritia equitandi tantum profecit, ut non solum feliciter generosos domuerit Neapolitanorum equos, sed illos ipsos & contumaces & vitiosos mulos Hispanicos (quibus natura insitum est, ut calcibus impetant) inorigeros reddiderit.

Ingenio praeter ceteris reginis usque adeo est suspicax, ut nullam posthac fidem subditis suis habere decreverit, etiam si fidelissimè sese gessisse compererit: quare res tantum illi damni infligit, ut rerum secularium periti manifestè dicant, veritatem ob solum tanti momenti defectum non posse in maiorem molem excrescere. Eoque evenit, ut nulla reginarum minoris habeatur. Et insignis ejus stultitia ea in re à politicis est notata, quod firmiter adeo sibi persuaserit, posse se

pro-

proculcando unumquemque, populum
 ad sui venerationem provocare. Nihil-
 omnino interea moribus, gestibusque
 odiosissimis, populos in servitutem pel-
 licit. Magna ista calamitas est ab ingenti
 thesaurorum copia, quæ summa cum
 violentia in se trahit etiam illorum ani-
 mos, qui cum deberent maximè abhor-
 rere, facile ad impotentiam humilio-
 remque statum rediguntur. In rebus
 minutissimis immensum quantum accu-
 rata est, licet in rebus maximi ponderis
 plusquam alia ulla regina sese defrauda-
 ri & decipi toties perpessa sit. In collo-
 quiis & rebus arduis gerendis mirabile
 ingenii acumen & prudentiam ostendit:
 sed aut naturali quadam pigritia, aut ar-
 tificiis ministrorum avarissimorum, ma-
 gna agitantium negotia, aut quod nihil
 decernat, & aggrediatur, non antea præ-
 visum à gentibus, & lentè adeo consilia
 sua expediat, ut temporis progressu fa-
 fir: cives & situs negotiorum immutetur:
 seletarissimè ejus consilia, prudenter alio-

B

quin

quin instituta, felicem sortiuntur exitum. Propterea jam invaluit opinio plus illam posse in rebus concipiendis quam armis & bello expediendis, quibus magnos quidem spiritus summam constantiam, & incredibilem prope omnium laborum tolerantiam praestet; sed certi adeo parum consilii, singularis ejus prudentia speciem pessime vanissimi timoris representant. Multi iccirco viri eximii reperiuntur qui eam rideant, quod omnia facta suam exacta norma, solidisque consiliis dirigat; ut nihil quicquam fortunae fato permittat, quae mirum quantum faverit Gallis; ut qui in omnibus actibus suis, multum quidem animi, parum sanioris cerebri, & prudentiae contulerint. Sunt qui id fieri putent id solum, quod ea tam avara sit propriae sanguinis, quam sitiens alieni. Haec mines rerum Gallicarum intelligentes rident eam, quod ad universale adspiciendum imperium, absque ullo certamine; quod

ideirco evenit, quoniam cum potentis-
 sima hæc regina affinitatibus contra-
 hendis imperia sibi acquirere assueta sit,
 maximopere exhorret à stolidà Gallo-
 rum consuetudine, aliena regna suo
 mercantium sanguine. Cum illa itaque
 magis sagax, quàm animosa sit, plus
 damni pace, quàm bello, hostibus suis
 infligere potest. Galli ideò, qui hæcte-
 nus demto omni metu pacem cum illis
 coluerant, tot calamitatibus suis moni-
 ti, tandem edocti sunt, duplicem fo-
 ribus obdere pessulum, ita ut omnem
 imposterum Hispanis spem pacis præ-
 cluserint. Propriarum quin etiam opum
 est neglectrix contemtrixque: sed adeò
 appetens alienarum, ut non dubitet pa-
 trimonium suum perdere, spe alius in-
 vadendi & potiundi. Mentis adeò est
 avidæ, animique tam reconditi, ut ars
 nulla, nulla industria humana sufficiat ad
 indagandum quo collimet: ne vel ipse
 Lynceus acutissimo visu suo cuticulam

ejus penetrare possit, cum Gallorum pun
 etiam exta & intestina strabis & lusc præ
 pateant. Qui tamen genium & mor mn
 tantæ principis examinare & inspicere præ
 velit, necessum est ut illud sciat & p bus
 certo habeat, illam longè diversam et utit
 intrinsecus ab ea, quæ apparet. Et quan ma
 vis in virtutibus prædictis portento mo
 lateant errores, magnitudine nihilom & a
 nus fortunæ ejus, quicquid sit, pro v tur
 tute à plerisque habetur & æstimatu Ital
 ut nec desint principes, qui ejus etia cor
 vitia imitari honori sibi ducant. Consi mn
 tutione & habitu corporis robustissim pri
 est; unde plurimi eam quam provecti fef
 simæ ætatis conjectant, quamvis mu xit
 tum incommodi ex eo percipiat, que ve
 membra usque adeo diffusa & distra fer
 sunt. Hoc mirum quantum debilita Co
 tam vastum corpus: & quamvis auxili me
 Reipubl. Genuensis, & affinitate cu siv
 duce Sabaudia contracta, maximope ma
 iis uniendis & contrahendis Itudea on
 diversitate nihilominus istorum princ ma
 pur

orum pum alia aliaque sectantium parum
 lusc præstat. Sed non aliunde majus da-
 non mnum tanta percipit Regina, quam à
 pice præcipuis ministris suis Hispanicis, qui-
 & pibus perpetuo in negotiis majoribus
 n el utitur; qui cum assueta superbia, &
 quat magnanimitate in tantum odiosa, non
 ento modo honorari tanquam homines, sed
 lom & adorari ut Dii velint, nimium quan-
 o vi tum tædii & nausæ jugi Hispanici, non
 natu Italis modo, sed & Belgis plerisque
 etia commorint. Id multum mirantur o-
 onsi mnes, quicunque corpus potentissimæ
 issim principis intuentur, eam usque adeo in-
 ecti festari ab hirudinibus quibusdam ma-
 : mu xima ex parte Genuensibus, quarum
 quo venæ tam distentæ & crassæ sunt, ut re-
 trad ferant anguillas lacus Marthæ, vallisque
 bilio Commachiæ; & incertum est, utrum se-
 uxill met unquam ab istis malis sit liberatura,
 e cul sive id sit impotētia, sive negligentia, seu
 oper maximorum principum fato, quorum
 idea omnium infortunium est, ut ista ani-
 rinc malcula vitalem exfugant sanguinem.

Potentissima itaque hæc regina cum regio in atrio majestati Apollinis selestitisset, sinistrum brachium à ministris suis denudari curavit; quod cum illi & universo literatorum consessui ostendisset, ita fermè locutam esse constat Princeps & bonarum literarum parens, putridum istud Belgicæ cauterium Galli, Germani, & nonnulli Italiæ principes, qui amicitias simulant, ac exenterata schismatica illa transmarina jam tot annis elapsis, sola mihi suspicione infixerunt. Equidem non diffiteor, principes nominatos justa ob potentiam meam æmulatione fuisse accensos, cum post mortem regis Henrici secundi viderent Galliam pueritia regis gravissimis obnoxiam calamitatibus, meque eo tempore semina discordiæ jacere istocin regno studuisse. Postquam verò hæc jam suspensiones evanuerant, magnæque me inter & Gallos fuissent (non me id pudet referre) contentiones privatæ, quin etiam similtates cum illo

ab-

cum absolutissimæ potestatis Bearnæ prin-
 sepe cepe intercederent : omnibus ego im-
 stris pensis ferendis condemnor. Rogo ita-
 lli & que Majestatem tuam, ut tam tædiosum
 ten- mihi cauterium obstruatur; cum cuique
 stat- videre sit, ob nimiam humorum con-
 ens- fluentium copiam, versum esse illud in
 Gal- rabiosissimam gangrænam, adeò ut
 inci- Deum rogem, ne non nisi meo cum
 ente- exitio malum istud terminetur. Nulla
 jam- ambitione, nulla dominandi libidine,
 e in- aut siti rei alienæ, id quod objiciunt
 prin- mihi inimici, Italiam ingressa sum. No-
 tiam- tum unicuique, me eo non vocatam tan-
 cum- tum, sed & retentam esse præter volun-
 si vi- tatem ab Italis principibus, metu jugi
 vissi- Gallici. Neque mortalium ullus est in
 eque- Europa, quem fugiat, me terris, quas
 cere- possideo in Italia, tantum priorum
 vero- bonorum impendere, ut infirmitati meæ
 ma- sufficerent, & oppressioni. Felix fuisset
 sent- domus mea in Hispania, quam tegulis
 ones- argenteis aureisque imbricibus ador-
 a illo- nassem, si nunquam mihi familiaritas in-

tercessisset cum duplici istac & fallacia
 rum plena gente Italica, tantum util
 corbitandis hominibus in negotiis pe
 riculosissimis absque pane biscocto, &
 mediis in periculis postea destituentis
 Cum nihil aliud apertius proficatur
 quam alienis manibus bolosè faucibus
 eximere. Maximè verò illud miror
 quomodo Italia, quæ ut unicuiq; notum
 est, sese ab omnibus externis nationibus
 vitari perpeffa est, nec cum jam castita
 tis rationes inire sustineat, adeò ut nihil
 quicquam moliri liceat, quin statim su
 spicio incidat, quasi & libertati ejus &
 honori insidias tendam. Et quamvis
 hodierna regni Gallici potentia Ita
 liam, ejusque principes prædictos,
 timore magnitudinis & roboris me
 securos reddat: nihilominus si ita videat
 tur Majestati tuæ, parata sum, ut unicui
 que securitatem ab omni offensione ex
 hibeam, ea conditione, ut molestia libe
 rer, quam capio cauterio necdum ob
 structo. Mandato Apollinis omni dili-

gen

gentia cauterium hoc à medicis politi-
 cis perspectum est; nihil creditum aper-
 tius quàm Hispanicam Monarchiam
 continuo ardentissima dominandi siti,
 & libidine laborare, eoque omnino hoc
 cauterio egere, ut omnes illi crassi hu-
 mores Peruviani, qui in stomacho desi-
 derent, expurgarentur, quandoquidem
 ii soli immensam illam sitim excitarent.
 Attendebant etiam ad hoc prudentissi-
 mi Medici, quod si Monarchia Hispa-
 nica careret istoc cauterio, evidens peri-
 culum esset, ne perniciosissimi isti Peru-
 vianorum humores in caput Italiae ver-
 gerent, manifesta præcipuorum mem-
 brorum pernicie, quæ libera remansis-
 sent: tum autem quod ea monarchia
 in hydropiam universalis incideret mo-
 narchiæ. Cui rei jam satis Belgico pro-
 visum erat cauterio, quod tamdiu aper-
 tum erat relinquendum, quamdiu Peru-
 via istos Perniciosos humores Hispa-
 niæ subministraret monarchiæ. Maxi-
 mopere ei displicuit hæc sententia. Un-

de ira percita ita subjecit : Rex si tam
 fœde consumi debeam malignitate a
 liorum oleum huic gangrænæ affunden
 tium , quam inimici mei cauterium di
 versivum dicunt , alii forsan præter o
 mnium opinionem setaceum indent .
 Gallis , Anglis , & Italis statim intelle
 ctum est hoc scomma . Et regesserunt
 sese de nullo dubitare , quoniam illi fa
 cem regni sui in Belgicam ablegarent
 ubi Hispani aurum & sanguinem suum
 consumerent : eoque in securitatem
 suam ab formidanda Hispanorum po
 tentia & ambitione , jactantium se
 nullo horizonte cingi , Angli , Galli
 Germani & Itali juxta aphorismum me
 dicopoliticum , Hippocratis nempe &
 Taciti , adigerentur consiliis & astu re
 externas moliri , arma procul habere .

*Secretarius Illustrissimi Guisii , quod mal
 esset locutus , punitur .*

Heri Secretarius Ducis Guisii ser
 mones cum aliquibus Gallicis Ba
 roni-